

PROGRAM POTPORE UZGOJNIM
UDRUŽENJIMA ZA PROVOĐENJE
GENOMSKOG VREDNOVANJA KAO
NADOGRADNJE GENETSKOG VREDNOVANJA
GRLA U RAZDOBLJU OD 2024. DO 2026.
GODINE

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	2
2. CILJ I OPRAVDANOST PROVOĐENJA PROGRAMA	2
3. PRAVNA OSNOVA.....	3
4. TRAJANJE PROGRAMA.....	3
5. MJERA U PROVEDBI PROGRAMA	3
6. KORISNICI POTPORE	4
7. PROVEDBA PROGRAMA.....	4
8. FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA.....	5

1. UVOD

Prve su udruge uzgajivača stoke u Republici Hrvatskoj osnovane početkom dvadesetog stoljeća s ciljem ostvarivanja zajedničkih interesa kroz unaprjeđenje uzgoja stoke, a time i rasta konkurentnosti i proizvodnje na gospodarstvima. Prve su se udruge formirale u sektoru govedarske proizvodnje, a kasnije s razvojem stočarske proizvodnje, osnovane su uzgojne udruge i u drugim granama stočarstva, naročito konjogojstvu, svinjogojstvu, a kasnije i u ovčarstvu i kozarstvu. Primjenom Uredbe (EU) 2016/1012 Europskog Parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zootehničkim i genealoškim uvjetima za uzgoj uzgojno valjanih životinja čistih pasmina, uzgojno valjanih hibridnih svinja i njihovih zametnih proizvoda i trgovinu njima kao i za njihov ulazak u Uniju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 652/2014, direktiva Vijeća 89/608/EEZ i 90/425/EEZ i stavljanju izvan snage određenih akata u području uzgoja životinja, priznata uzgojna udruženja u Republici Hrvatskoj preuzimaju provedbu odobrenih uzgojnih programa.

Razvojem znanosti u stočarsku se proizvodnju uvode suvremene metode procjene uzgojne vrijednosti. Procijenjena uzgojna vrijednost jedinke pokazatelj je genetskih predispozicija za testirana proizvodna, zdravstvena i/ili funkcionalna svojstva u odnosu na ostatak populacije. Za rasplod se selekcioniraju grla s najboljim uzgojnim vrijednostima, koja će svoja svojstva prenijeti na potomstvo, a što posljedično rezultira povećanjem proizvodnje. Svrha svih metoda selekcije je da se uz ista ulaganja proizvede više stočarskih proizvoda, a što rezultira povećanjem konkurentnosti stočarskog gospodarstava na tržištu. Intenzivno povećanje proizvodnje danas je moguće postići procjenom proizvodnog potencijala budućih rasplodnih jedinki uključivanjem u sustav genomskog vrednovanja. Kroz genomsko vrednovanje se znatno ranije mogu odabrati grla za daljnji uzgoj i na taj način smanjiti generacijski interval i značajno ubrzati odabir genetski (proizvodno) najkvalitetnijih grla.

Uključivanjem u međunarodne sustave genomskog vrednovanja omogućit će se pristup rasplodnom materijalu genetski najvrjednijih jedinki u populaciji, posebice muških rasplodnjaka preko kojih se stvaraju uvjeti za intenzivno povećanje proizvodnje stočarskih proizvoda, posebice mlijeka i mesa.

Obzirom da uključivanje uzgojnih programa u sustave međunarodnog genomskog vrednovanja iziskuje značajne organizacijske, materijalne i financijske resurse, priznatim uzgojnim udruženjima potrebno je pružiti pomoć u cilju unaprjeđenja uzgojnih programa i povećanja proizvodnje stočarskih proizvoda.

Potpore kroz ovaj Program ima za cilj pomoći priznatim uzgojnim udruženjima u uvođenju i razvoju provedbe postupaka genomskog vrednovanja populacija definiranih u odobrenim uzgojnim programima u cilju povećanja dohodovnosti stočarskih gospodarstava i povećanja proizvodnje stočarskih proizvoda u Republici Hrvatskoj.

2. CILJ I OPRAVDANOST PROVOĐENJA PROGRAMA

Genetsko vrednovanje u Republici Hrvatskoj temelji se na korištenju fenotipskih podataka koji se prikupljaju kroz različite oblike kontrole proizvodnosti (mliječnost, plodnost, ocjena

vanjštine i tovnost s linije klanja) i informacija o porijeklu. Procjenu uzgojnih vrijednosti provodi Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH) koju je većina uzgojnih udruženja izabrala za treću stranu u provedbi većine specifičnih aktivnosti iz uzgojnih programa.

Programom se namjerava potaknuti uvođenje genomske selekcije kao suvremenog alata selekcije i vrednovanja u populacijama domaćih životinja u Republici Hrvatskoj te kroz povećanje proizvodnog potencijala i povećanje proizvodnje stočarskih proizvoda, stvoriti preduvjete veće konkurentnosti i likvidnosti proizvođača u sektorima govedarstva, ovčarstva, kozarstva i svinjogojstva.

3. PRAVNA OSNOVA

Program potpore uzgojnim udruženjima za provođenje genomskog vrednovanja kao nadogradnje genetskog vrednovanja grla u razdoblju od 2024. do 2026. godine donosi se na temelju:

- 1) članka 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18., 42/20., 127/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21. i 152/22).
- 2) Uredbe Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 327, 21.12.2022)

Potpore dodijeljene kroz ovaj Program spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora i izuzete iz obveze prijave iz njegova članka 108. stavka 3. s obzirom da ispunjavaju sve opće uvjete utvrđene u Poglavlju I. Uredbe i sve posebne uvjete iz članka 27. točke 2b Uredbe.

4. TRAJANJE PROGRAMA

Program će se provoditi u razdoblju od 2024. do 2026. godine.

5. MJERA U PROVEDBI PROGRAMA

U okviru ovog Programa omogućiti će se potpora uzgojnim udruženjima za pokriće dijela troškova nastalih prilikom uvođenja i provedbe procjene uzgojne vrijednosti grla genomskim vrednovanjem i testiranjem koja provode treće strane ili koja se provode u njihovo ime radi utvrđivanja genomske kvalitete ili prinosa stoke.

Intenzitet potpore ograničen je na 70 % prihvatljivih troškova.

Ako se nakon zaprimanja svih pristiglih zahtjeva koji zadovoljavaju kriterije Programa, utvrdi da je ukupni iznos zahtjeva veći od iznosa osiguranog u Državnom proračunu za ovu namjenu, Ministarstvo će proporcionalno umanjiti jedinične iznose sredstava financiranja.

Ministarstvo zadržava pravo ne dodijeliti sva raspoloživa bespovratna sredstva u okviru ovoga Programa.

6. KORISNICI POTPORE

Korisnici potpora su uzgojna udruženja u području govedarstva, ovčarstva, kozarstva i svinjogojstva priznata od strane Ministarstva koja:

- a) provode uzgojne programe u populacijama stoke u Republici Hrvatskoj
- b) imaju suglasnost Ministarstva za bavljenje uzgojem uzgojno valjanih životinja u skladu s odredbama Zakona o uzgoju domaćih životinja ("Narodne novine", br. 115/2018, 52/21) i Uredbe (EU) 2016/1012 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zootehničkim i genealoškim uvjetima za uzgoj uzgojno valjanih životinja čistih pasmina, uzgojno valjanih hibridnih svinja i njihovih zametnih proizvoda i trgovinu njima kao i za njihov ulazak u Uniju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 652/2014, direktiva Vijeća 89/608/EEZ i 90/425/EEZ i stavljanju izvan snage određenih akata u području uzgoja životinja („Uredba o uzgoju životinja”)
- c) podnesu zahtjev za sufinanciranje
- d) dostave potrebnu dokumentaciju
- e) nemaju nepodmirenih obveza javnih davanja.

7. PROVEDBA PROGRAMA

Ministarstvo poljoprivrede je nadležno tijelo koje je zaduženo za upravljanje, provedbu i praćenje provedbe Programa. Ministarstvo će u svrhu praćenja Programa osnovati Povjerenstvo za upravljanje Programom potpore uzgojnim udruženjima za provođenje genomskog vrednovanja kao nadogradnje genetskog vrednovanja grla u razdoblju od 2024. do 2026. godine koje će razmatrati rezultate provedbe te donositi zaključke o provedbi i opravdanosti Programa.

Ministarstvo na temelju podataka iz zahtjeva, podataka iz dostupnih registara i za ovu svrhu zatraženih podataka iz drugih registara obavlja administrativnu obradu zahtjeva za potporu, isplatu potpore uzgojnim udruženjima, zaprima financijske izvještaje o utrošku sredstava te provodi administrativnu kontrolu istih.

Pravilnikom o provedbi mjera Programa potpore uzgojnim udruženjima za provođenje genomskog vrednovanja kao nadogradnje genetskog vrednovanja grla u razdoblju od 2024. do 2026. godine, detaljno će se propisati način, rokovi i dokumentacija potrebna za podnošenje zahtjeva, administrativna kontrola zaprimljenih zahtjeva, odobravanje i isplata potpore, način izvještavanja, kontrola na terenu i povrat potpore. Program se primjenjuje na cijelom području Republike Hrvatske.

8. FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA

Ukupna vrijednost Programa je 180.000,00 eura. Sredstva za provedbu Programa u 2024. i 2025. godini planirana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcijama za 2024. i 2025. godinu, unutar proračunske glave 06005 Ministarstva poljoprivrede na proračunskoj aktivnosti K821074 Programi državnih i deminimis potpora i sufinanciranje infrastrukture za razvoj poljoprivrede, u iznosu od 60.000,00 eura po godini provedbe Programa. Preostala sredstva u iznosu od 60.000,00 eura za 2026. godinu planirati će se prilikom izrade državnog proračuna za 2024. i projekcija za 2025. i 2026. godinu.